

FÖRBUNDET SVENSKA

110888

ISSN 0015-5225

## FINLANDSFRIVILLIGAS

TIDNING



Utgiven av  
Förbundet Svenska Finlandsvilliga  
Medlem av  
World Veterans Federation (WVF)  
Federation Mondiale des Anciens  
Combattants (FMAC)



VINTERNUMMER  
Nr 4 – 1996 – Årgång 56

## Alexandra Kollontay och Christian Günther vintern 1940

Föredrag av fil.dr GÖRAN ANDOLF vid vårt höstmöte

Ett ytterst dramatiskt skede i Nordens historia under andra världskriget var de synnerligen hemliga kontakter i Stockholm som föregick fredsunderhandlingarna mellan Finland och Sovjetunionen i mars 1940, vilka så småningom mynnade ut i Moskvafreden den 13 mars. Om dessa kontakter fått ett annat resultat – vilket kanske är osannolikt men ingalunda orimligt – hade Storbritannien och Frankrike gått in på Finlands sida i kampen mot Sovjetunionen. Hjälp var tänkt att anlända via Norge och Sverige och resultatet hade troligen blivit att Sverige och kanske även Norge hade tvingats motsätta sig detta med våld, och ta till vapen mot västmakterna. Tyskland hade med stor säkerhet skyndat till Sveriges hjälp för att skydda den livsviktiga exporten av malm via Narvik och Luleå. Med andra ord, därefter hade Finland, Storbritannien och Frankrike befunnit sig i strid med Sovjetunionen, Sverige, Tyskland och Norge. Följderna av en sådan utveckling är alldeles oöverskådliga, men ett är säkert, världshistorien hade blivit en annan.

Detta synnerligen dramatiska skeende var medan det utspelades helt okänt för den stora allmänheten.

## Den första kontakten

En intressant fråga är när de första kontakterna till fredsförhandlingar togs, och vem som tog initiativet.

Enligt Erik Boheman, som var kabinetssekreterare under kriget, var det Sovjetunionens minister Alexandra Kollontay som tog upp saken vid ett besök hos utrikesminister Christian Günther redan den 27 december 1939. Wilhelm Carlgren skriver ungefär detsamma i sitt stora verk "Svensk utrikespolitik 1939-1945".

Günther har gjort anteckningar om sina möten med Kollontay i den så kallade "Krigsdagboken", en maskinskriven redo-

görelse i UD:s arkiv. De första två samtalen är inte daterade. Det tredje ägde rum den 29 januari och Günther har i de samtida källorna explicit endast talat om möten i januari, inte december.

Vad har då den andra kontrahenten, Alexandra Kollontay, att berätta? Hennes "dagbok" finns numera utgiven, med vissa uteslutningar och utan källkritiska kom-

Forts sid 3

# Hemligt fredsmöte hemma hos Karl Gerhard

Forts fr sid 1

mentarer. Under den 24 december 1939 berättar hon att hon träffade inrikesminister Gustav Möller hemma hos Karl Gerhard och att de talade om fredsförhandlingar. Nästa daterade anteckning är från den 24 januari då hon träffade Günther. Det är första gången hon nämner ett möte med honom.

Det måste väl betecknas som osannolikt att ens Karl Gerhard till den grad brutit mot svensk sedvänja att han bjudit hem inrikesministern och den sovjetiske ministern på julafton. Men Karl Gerhard har själv berättat om saken.

I sina memoarer från 1952 citerar han ett brev från Kollontay från 1946 och fortsätter: "Madame misstar sig om datum, det var inte den 24 december hon åt middag med Gustav och Else, det var den 3 januari 1940. Jag hade inbjudit henne att äta juldagsmiddag, men hon hade tackat nej på grund av då rådande politiska förhållanden." Han syftar förstas på vinterkriget, som då pågick i fyra veckor. Men vid midnatten föreslog Karl Gerhard för Möller att han och Kollontay kunde träffas hemma hos Karl Gerhard, på Kråkslottet i Saltsjöbaden i all hemlighet. På morgonen den 28 december ringde Möller. "I telefon ville han inte säga vad det gällde, som polisminister visste han hur pass opålitliga telefonlinjerna var", säger Karl Gerhard. Och Möller hade faktiskt rätt. Bisarrt nog var hans telefon faktisk avlyssnad av säkerhetspolisen (som han alltså själv var chef för), om inte då, så i varje fall senare, detta beroende på hans frus politiska kontakter. Karl Gerhard fick nu order att söka upp Kollontay och bjuda på middag. Han gjorde så och bjöds på te, kaviar och vodka. Karl Gerhard förklarade vad det gällde. Kollontay deklarerade att förslaget kunde övervägas och att hon skulle fråga i Moskva.

Möller som väntat med stor spänning blev mycket överraskad över svaret. Sa hon verkligen så, upprepade han ett par gånger. Ett par dagar senare kom Madames svarsbrev. Hon accepterade förslaget.

Kollontay berättar: Efter middagen tog Möller min arm när jag kom in i salongen. Möller förklarade så att kriget på Karelska näset måste avslutas. Det hade varit tillräckligt med blodutgjutelse och det var dags att göra slut på detta förfärliga ömse-sidiga folkmord. Det är nödvändigt att sluta fred. Låt mig i största förtroende säga Er att Helsingfors ser fram emot vår medling. Tanner har sonderat mig inofficiellt.

Mötet mellan Möller och Kollontay nämns även av Per Albin Hansson. Han började föra dagbok på nyåret 1940. Den 4 januari antecknade han: "Konselj. Beredning. M/öller/. rapporterade om samtal med m:m K/ollontay/., som ansatt utsikts-

löst att söka åvägabringa förhandlingar mellan R/yskland/ o. F/inland."

Att middagen hos Karl Gerhard ägde rum den 3 januari förefaller därmed klart. Förslaget uppkom således hemma hos Karl Gerhard på juldagen, den 27 december diskuterades saken i regeringen, dagen därpå tog Möller kontakt med Karl Gerhard som sökte upp Kollontay, varefter middagen ägde rum den 3 januari och Möller rapporterade om den i regeringen dagen därpå.

## Kollontays och Günthers möten

Av Kollontays dagbok går det inte att avgöra när hon första gången diskuterade fredsförhandlingar med Günther. Första gången hon nämner ett möte med honom är den 24 januari. Och Günther börjar sin berättelse utan datering eller förklaringar.

Varifrån kommer då uppgiften att de båda träffades redan den 27 december? Det går att förklara.

I den så kallade "vitboken", utrikesministerns årliga hemliga redogörelse till Utrikesnämnden, återges Günthers berättelse i stort sett ordagrant. Men det finns en viktig skillnad, den inledande meningen: "Mitt första samtal med fru Kollontay om fredsmöjligheterna ägde rum redan den 27 december 1939." Detta kan tyckas avgöra saken. Günther har själv daterat mötet till den 27 december.

Men om Kollontay diskuterat förhandlingar med Günther redan den 27 december, varför berättade hon inte det i sin dagbok? Och varför skulle hon träffa Möller om hon redan hade direktkontakt med Günther?

Arbetet på vitboken var inte högt prioriterat inom Utrikesdepartementet. Allra minst var det fallet under den händelserika våren 1940. Günther undertecknade framställningen i april 1940. Då bör åtskilligt annat än vinterkriget ha upptagit hans tankar. Det kan alls inte uteslutas att den troligen underordnade tjänsteman som sammanställde vitboken av någon anledning aldrig frågade Günther och än mindre märkligt vore det om den inte särskilt pedantiske Günther aldrig observerade inskottet.

Föreställningen att mötet skedde just den 27 december kan förklaras av en formulering längre fram i Günthers berättelse, som troligen syftar på att Möller tog upp saken i regeringssammanträdet just denna dag.

Och Erik Boheman skrev sina memoarer mer än tjugo år senare och har troligen litat på vitboken.

Det förefaller således som om den vedertagna uppfattningen, att Kollontay redan den 27 december 1939 förde fredsförhandlingar på tal med Günther, är oriktigt och att kontakten senare togs från svenskt håll

och via en något oväntad mellanhand, revymanen Karl Gerhard.

Men Finlands regering fick kontakt med Kollontay även på ett annat och inte mindre oortodoxt sätt.

## "Äktenskapsmäklerskorna"

Finlands utrikesminister Väinö Tanner berättar att författarinnan Hella Wuolijoki skrivit till honom och föreslagit, att hon skulle få i uppdrag att besöka Alexandra Kollontay, som var en gammal bekant till henne. "Jag ställde mig i hög grad skeptisk till detta förslag. Jag kände sedan gammalt mycket väl fru Wuolijokis livliga fantasi och visste hur svårt hon hade att hålla sig med båda fötterna på jorden, men i en situation som denna gick det inte att vara allför nogräknad vid valet av medel." Wuolijoki var en vänstersinnad dramatiker som vid denna tid bland annat samarbetade med Bertolt Brecht i Herr Puntilla och hans dräng Matti. Enligt den främste skildraren av vinterkrigets diplomati, ambassadör Max Jakobson, var hon "känd som en av Finlands mest prominenta Sovjetvänner och som en excentrisk dam vars politiska pålitlighet och diskretion var långtifrån kländerfri".

Wuolijoki avreste den 10 januari. "Därefter", skriver Jakobson, "sammanträdde de båda damerna i hemlighet så gott som dagligen under tre veckors tid på Grand Hôtel i Stockholm. Deras sätt att bedriva saken var, från diplomatisk yrkessynpunkt, fasaväckande okonventionellt och inexact: de förde inga ordentliga anteckningar; de kryddade frikostigt sina rapporter med privata kommentarer; de anlidade sin livfulla fantasi för att försköna och förbättra sina officiella instruktioner; de betedde sig kort sagt som två äktenskapsmäklare som var fast beslutna att lotsa eller, om det blev nödvändigt, lura ett motsträvigt och misstroget par in i äktenskapet. Men de lyckades till slut där en regelrätt diplomati hade misslyckats: de fick igång de finländsk-sovjetiska fredsförhandlingarna."

På svenskt och finländskt håll hade läget beskrivits så att Finland hela tiden var berett till förhandlingar, men att existensen av Kuusinenregeringen omöjliggjorde sådana. Annu den 25 januari hade Sovjetunionens utrikeskommissarie Vjatjeslav Molotov förklarat att en uppgörelse med regeringen Ryti-Tanner var utesluten.

Så kom vändpunkten den 29 januari med ett telegram från Moskva: Man hade inget att invända mot förhandlingar med Ryti-Tanner. Finland kämpade nu inte längre för sin existens och samhällsform utan endast för sina gränser. Men för den allmänna opinionen var detta givetvis okänt.

Orsaken till den oväntade omsvängningen är inte känd. Varken Günther eller Kol-

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014.  
lontay berättar något som kan förklara den.  
Kollontay ger intrycket att det var finnarna som svängde.

Av telegrammet den 29 januari, och även av Kollontays kommentar, framgick att Sovjetunionen krävde Hangö. Finlands motbud var avträdelser på Karelska Näset i utbyte mot områden i östkarelen samt en neutralisering av Finska viken under internationell kontroll.

## Kollontay möter Tanner

Kollontay och Hella Wuolijoki beslöt att inbjuda Tanner själv till Stockholm. Han flög i totalt mörker i ett plan utan ljus den 4 februari och tog in inkognito på Plaza hotell vid Stureplan. Denna Tanners resa blev enligt Jakobson en av de bäst bevarade hemligheterna under kriget. Redan samma kväll träffade han Finlands minister i Stockholm Eljas Erkkö och Wuolijoki på hotellet och nästa dag sökte han upp Günther.

Tanner fortsätter: "Kl. 11 begav jag mig till fru Wuolijokis rum - n:o 146 på Grand Hotel. Då någon hade kunnat känna igen mig, om jag hade passerat hotellens hall, gick jag in en bakväg och mötte ingen vare sig i trappan eller korridoren." Rum 146 vetter mot Stallgatan och Tanner gick tydligen in genom personalingången. Wuolijoki avlägsnade sig och Tanner var ensam med Kollontay.

Tanner förklarade att ett samförstånd i fråga om gränsen på Karelska näset var möjligt, men att däremot i fråga om Hangö opinionen var så bestämd att han inte trodde att ett avträdelse var möjligt. Som sitt eget förslag föreslog han ett avträdelse av någon ö vid inloppet till Finska viken mot avträdelse till Finland av Repola och Porajärvi i öster. Kollontay lovade att framföra detta till Stalin. Samtalet varade i en timme.

Det skulle vara intressant att jämföra de båda parternas anteckningar om samtalet, men självfallet finns endast Tanners tillgängliga, skriver Jakobson.

Det är nu möjligt. Kollontays redogörelse är utförligare än Tanners och mer känslomässig. Men skillnaderna är små eller obefintliga, vilket visar att de båda var rutinerade diplomater. "Jag gick därifrån med en känsla av att vi skulle komma överens", skriver Kollontay.

Följande dag, den 6 februari, arrangerade Wuolijoki ett nytt sammanträffande mellan Kollontay och Tanner på Grand Hotel. Men Kollontay såg bedrövad ut och meddelade att Moskva inte godtagit det finska förslaget. Även här är Kollontays relation i stort sett överensstämmande, men hon ger ytterligare detaljer. Tanner flög tillbaka till Finland.

Vid Tanners resa till Stockholm var den militära situationen inte oroande och finländarna var mer intresserade av svensk militär hjälp än av fredsförhandlingar. Men

detta skulle snart ändras. I mitten av februari måste den berömda Mannerheimlinjen överges och snart även den så kallade mellanställningen. På Karelska näset återstod nu endast den sista försvarslinjen och läget blev allt mer kritiskt för varje dag. De finländska trupperna var slutkörda och inga reserver fanns.

Samtidigt hade de allierade den 5 februari fattat beslut om att sända en fransk-brittisk styrka om 150 000 man till Finland via Norge och Sverige; förrådsfartygen skulle avgå den 12 mars - ett datum som skulle bli kritiskt.

Vilken väg skulle Finland välja: fred - eller fortsatt strid? Och om striden fortsattes, fanns i så fall hjälp att hoppas på, från Sverige eller västmakterna?

## Temperaturen stiger

Den 12 februari framförde så Kollontay till Günther det sovjetiska förslaget till förhandlingsbas: Upplåtande av Hangö samt avträdelset av hela Karelska näset jämte ett område norr om Ladoga. Ingen-ting sades däremot om landavträdelser vid Norra ishavet. Tanner, som var på väg till Stockholm, fick reda på dessa villkor på kvällen i Åbo. "Medan vi ännu diskuterade avträdet av små öar, krävde Sovjetunionen att hela landskap skulle införlivas med dess territorium", skrev han senare. Nästa morgon träffade Tanner Günther och värdade om svensk hjälp i form av väpnade förband.

Den 16 februari avslöjades offentligt att Tanner flera gånger värdat om svensk militär hjälp, men fått avslag. Avsikten var uppenbarligen att provocera fram en svensk intervention; motgångarna på Karelska näset hade skapat en upprörd stämning och allmänheten visste ju inte att fredskontakter pågick. Men resultatet blev snarast det motsatta. Samma dag förklarade regeringen i en kommuniké att hjälp med reguljära förband inte skulle ges. Tre dagar senare ingrep kung Gustaf V med ett uttalande med samma innebörd, men annorlunda uttryckt, och detta fick en lugnande inverkan på opinionen.

Men Günther förklarade för Kollontay att om förhandlingar inte kom till stånd kanske Sverige skulle ändra sig.

Den 20 februari förklarade finnarna att de tänkte ta emot västmaktshjälp, vilket de ville ha framfört till Moskva, men förklarade även att man nu var beredd att upplåta Hangö. Men nu hade Molotov höjt kraven: hela Karelska näset inbegripet Viborg och ett område norr om Ladoga med Sordavala samt Hangö skulle avträdas. Däremot var man beredd att återlämna Petsamo.

Den 23 februari överlämnade Erkkö en officiell förfrågan om Sverige var villigt att ge hjälp med trupper och att tillåta en allierade genommarsch. Efter beredning i regeringen på kvällen och diskussion i utri-

kesnämnden på morgonen lämnades svar på båda frågorna redan nästa förmiddag: Nej.

I Finland hade man svårt att bestämma sig och Tanner sändes på en ny resa till Stockholm den 26 februari.

Ett möte mellan Kollontay och Tanner arrangerades hemma hos fru Mathilda Staël von Holstein på Valhallavägen 86. Det "är ett stenkast från vår beskickning, så jag kan promenera obemärkt till fru Staël, noterade Kollontay. Sovjetiska beskickningen låg ju på Villagatan 17. Det kan tilläggas att Magnus Dyrssen bodde på Stureparken 2 och Ernst Linder på Karlavägen 49, alldeles i närheten. Ingen fanns i våningen och tjänstefolket hade fått ledigt.

Tanner skriver: Fru Kollontay var mycket uppbragt över de nya freds villkoren. Hon nästan grät. Hon beklagade, att vi inte inlett underhandlingarna tidigare. Återigen är Kollontays beskrivning utförligare och mer känslomässig, men i sak överensstämmande och hon beskriver Tanner som upprörd och häftig. Samtalet ledde ingen vart, de sovjetiska kraven stod fast.

## Kapplöpning med katastrofen

Sverige deltog nu, enligt Günther, i en kapplöpning med katastrofen. Sovjetunionen krävde svar inom två dagar.

Fredagen den 1 mars överlämnades ett finskt svar där man anhöll om noggrannare precisering av de nya gränserna och freds villkoren, men även meddelade att Finland allvarligt övervägde att vända sig till västmakterna. Erkkö sökte upp Boheman och sedan Günther och återkom i telefon. Günther besöktes av Kollontay, så av Erkkö, sedan av Erkkö igen och på kvällen återigen av Kollontay och han försökte förmå dem att jämka på sina anbud. På kvällen var Boheman på middag hos brittiske ministern, Victor Mallet, som vid midnatt fick ett chiffrer telegram från London som rörde transitering av trupper genom Norge och Sverige. Boheman förklarade omedelbart att tillstånd till detta inte kunde ges.

Den 2 mars blev än mer dramatisk. (Samtidigt var detta dagen för det Grafströmska kompaniets strid och på natten brann Norrskensflamman i Luleå.)

Günther talade i telefon med den norske utrikesministern Halvdan Koht om de brittiska kraven. Koht kunde inte diskutera detta i telefon men lovade att sända en man till Stockholm. Samtidigt mottog Gustaf V ett handbrev från den franska konseljpresidenten Edouard Deladier: Den franska regeringen var beredd att sända trupper, i första hand 50 000 man, till Finland över Narvik redan före den 15 mars.

På eftermiddagen infann sig så Kollontay hos Günther och därefter Mallet med de brittiska kraven på genommarsch som omedelbart avlogs. Efter regeringssammanträde hade så Günther ett långt samtal med Erkkö och "en ganska livlig ordväx-

ling uppstod". Omedelbart därefter mottog Günther den franske ministern som upplystes om att tillstånd till genommarsch inte kunde lämnas.

Den 3 mars infann sig sändebudet från Oslo och meddelade att Norge var beslutet att säga nej till genommarsch. Om de allierade ändå landsteg var det dock omöjligt för Norge att gå till krig mot Storbritannien.

Under tiden ringde Tanner och meddelade att Finland var berett att omedelbart acceptera de sovjetryska villkoren med undantag av Viborg och Sordavala. Detta vidarebefordrades till Kollontay som några timmar senare kunde meddela att Molotov telegraferat att Viborg inte kunde undantas.

Den 5 mars stod Finlands regering i begrepp att fatta ett definitivt beslut om allierad hjälp. Samtidigt meddelades från Molotov att han absolut insisterade på Viborg och Sordavala, endast av respekt för Sverige hade Sovjetregeringen avvaktat svaret ännu några dagar; villkoren skulle bli ännu hårdare om kriget drogs ut längre.

Den 6 mars meddelades att Finland beslutat att sända en delegation till Moskva. Den reste via Stockholm på svenskt kabinettpass.

Den 9 mars förelåg de preciserade sovjetiska fredsvillkoren. Nya krav var Sallaområdet i norr och Petsamoområdet samt att järnvägen till Kemijärvi skulle förlängas till sovjetiska gränsen. Dessa nya krav kunde tolkas som riktade mot Sverige och uppfattades dessutom som ett löftesbrott. På kvällen ringde Tanner och förklarade att han kände sig "på branten av förtvivlan". Var Sveriges inställning till genommarsch oförändrad? Günther svarade ja. Men vid 10-tiden på kvällen tillkallade han Kollontay och påtalade att de nu presenterade villkoren gick utöver vad som tidigare angivits. En uppgörelse föreföll inte möjlig om inte villkoren mildrades.

Den 11 mars vädjade finnarna på nytt om tillåtelse till genommarsch. Svaret gavs nästa morgon: Nej. Men då hade Finlands regering redan befullmäktigat sina ombud att sluta fred. När president Kyösti Kallio undertecknade fullmakten yttrade han: "Må min hand förtvina, som är tvungen att skriva under ett sådant papper." Inom några månader förlamades hans högerarm i ett slaganfall och innan årets gått till ända var han död.

Vid midnatt den 12 mars godtogs de sovjetiska fredsvillkoren. Tanner förklarade i radio på fredsdagen – som var hans födelsedag – att grannländerna icke ansett sig kunna sända hjälptrupper och "det nekande svaret på vår vädjan gavs dessutom ofentligt, varigenom vår militära ställning svårt skadades". Därtill nekades genommarschrätt för västmakterna, vilket ställde "oövervinnliga hinder i vägen för västmakternas undsättning". I Mannerheims dagorder hette det att "våra grannar av omsorg

om eget hus förvägrat deras trupper rätt till genomfart".

## Epilog

Den 15 oktober 1942 var Erik Boheman på besök hos Churchill och inbjöds till hans lantställe Chequers: Boheman framhöll "att vi gjort England en stor tjänst genom att neka transitering i mars 1940. Vi hade därmed förhindrat att Storbritannien kommit i krig med Sovjetunionen, vilket föranledde Churchill att utbrista: 'You may be right, but why should we discuss such a disagreeable subject'." Ni kan ha rätt, men varför skulle vi diskutera ett så obehagligt ämne.

(En utförligare version av detta föredrag finns i "Alexandra Kollontay och Christian Günther vintern 1940" (s 21–46) i *Grand Cru 1913. Till Carl Henrik von Platen 14 december 1993*, Göran Andolf red, Historiska Ord, Stockholm 1993.)

Namn .....

Gatuadress .....

Postnr och ort .....

VID ADRESSÄNDRING: KLIPP UR REMSEN MED BÅDE NYA OCH GAMLA ADRESSEN OCH SÄND IN ÄNDRINGEN TILL  
FÖRBUNDET SVENSKA FINLANDSFRIVILLIGASTIDNING, BOX 4043, 181 04 LIDINGÖ

# MINNESSTEN I NORR

"LÄS OCH BEGRUNDA!"

För att hedra de svenska frivilliga, som deltog i Finlands Frihetskrig 1918, Vinterkriget 1939-40 och fortsättningskriget 1941-1944, kommer en minnessten att resas i Haparanda. Avtäckningen av densamma äger under högtidliga former rum söndag 3 augusti 1997.

1. Ansvariga för planering och genomförande är:

- Frihetskriget och Självständighetens Traditionsförening r. f. Länsi - Pohja
- Norrbottensföreningen av Förbundet Svenska Finlandsfrivilliga

2. Ekonomiskt stöd

Högtiden i Haparanda 3/8 nästa år omfattas av mycket stort intresse i våra nordliga trakter från såväl finskt som svenskt håll. Detta märks inte minst på välvillig sponsring och övrig uppbackning.

3. Minnesstenen

Denna färdigställs och bekostas av våra finska vänner. Stenen, som hämtas från "Fronten", är i svart granit, 2,5 meter hög, 1 meter bred och väger 9,5 ton. Minnesstenen kommer att resas på plats, som Haparanda kommun upplåtit i parken söder om

Svenska Tullen. Placerad 15 meter från vägen blir den väl synlig för alla, som trafikerar gränsövergången och för de som rör sig i parken. Bättre plats kan minnesstenen inte få.

Texten på stenen kommer att vara på svenska och finska.

4. Inbjudan

Härmed inbjuds förbundets medlemmar till avtäckning av minnesstenen över deltagande svenska frivilliga i Finlands Frihetskrig 1918, Vinterkriget 1939-1940 och Fortsättningskriget 1941-1944 i Haparanda söndag 3 augusti 1997.

5. Anmälan

Anmälan göres före 15/6 till Norrbottensföreningens sekreterare major Harry Thornéus, tel tjänste 0921-68496, tel bostad 0921-72392  
Adress: Und/säk Fo 63 Box 9100, 961 19 BODEN

Ange vid anmälan vilken tid hämtning önskas 2/8 vid Kallax flygplats alt Bodens C eller om anslutning sker direkt till Grubbnäsudden i egen regi.

6. Information

Övrig upplysning kan erhållas genom att kontakta undertecknad, tel 08-532 512 93, adress Kantarellstigen 4, 144 40 RÖNNINGE eller sekreteraren Harry Thornéus.

7. Detaljprogram

Detaljprogram publiceras i denna tidnings nästa nummer.

Välkomna med anmälan – ju förr dess bättre.

Max Zanders

## Kungen hyllade finlandsfrivilliga

Vid det svenska statsbesöket i Finland avsatte Kungen en dag åt att bese garnisonen i Ekenäs. Torsdagen den 29 augusti anlände kungen till Nylands brigad och togs emot av kommandören överste Bjarne Ahlqvist. Besöket inleddes med att Kungen lade ner en krans i de blågula färgerna vid minnesstenen över Frivilligkompaniet. Det var en nätt liten ceremoni, som stöddes av brigadens fana, kan vi läsa i Fanbäraren nr 3/96.

Denna tidning är slutredigerad 4 december. Manus till nästa nummer skall vara redaktören tillhanda senast 10 februari.

Inbetalningskort medföljer som bilaga.

### Program i stort

Tid	Omfattning	Ant
Lördagen 2/8	Hämtning vi KALLAX flygplats och BODENS C samt transport till GRUBBNÄSUDDEN.	Tid enligt anmälan Utan kostnad för deltagarna.
Kl 18.00	Samling i GRUBBNÄSUDDEN Inkvartering i moderna baracker	Utan kostnad för deltagarna
Kl 19.00	Gemensam middag i militärrestaurangen tillsammans med finska krigsveteraner följd av samkväm	Till självkostnadspris för deltagarna
Söndagen 3/8 Kl 07.00	Frukost i militärrestaurangen	Till självkostnadspris för deltagarna
Kl 08.30	Färd till HAPARANDA	Utan kostnad för deltagarna
Kl 11.00	Gudstjänst i HAPARANDA kyrka	
Kl 12.00	Veteranlunch vid Aspenhallen i HAPARANDA, som serveras av lottorur Kalix försvarsområde.	Utan kostnad för deltagarna
Kl 13.15	Förbimarsch längs Köpmannagatan – Storgatan till Tullparken med SVENSKA och FINSKA KRIGSVETERANER med fanvakter i täten.	För särskilt inbjudna svenska och finska generaler och biskopar.
Kl 14.15	Avtäckning av MINNESSTENEN i Tullparken söder Svenska Tullen	Arméns Musikkår Norrländ spelar
Kl 16.00	Transport från HAPARANDA till Kallax flygplats och Bodens C	Utan kostnad för deltagare.

Klädsel söndag 3 augusti: Mörk kostym eller Militär högtidsdräkt Ordnar och Medaljer